

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U005236

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-09-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кислюк Андрій Вікторович

2. Andrii V. Kysliuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8728-7339

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 034

Назва наукової спеціальності: Культурологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Культурологія

Дата захисту: 22-09-2026

Спеціальність за освітою: 034 Культурологія

Місце роботи здобувача: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського
Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417006

Місцезнаходження: вул. Грушевського, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 15735

Повне найменування юридичної особи: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417006

Місцезнаходження: вул. Грушевського, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417006

Місцезнаходження: вул. Грушевського, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 13.11.28, 13.09.25, 18.41.

Тема дисертації:

1. Творча постать М. Б. Степаненка в українському музично-культурному процесі другої половини XX – початку XXI ст.
2. The Creative Personality of M. B. Stepanenko in the Ukrainian Music-Cultural Process of the Second Half of the XXth – Early XXIst Centuries

Реферат/анотація:

1. Дисертаційна робота є цілісним дослідженням багатогранної творчої особистості дослідника-музикознавця, піаніста, педагога, музично-громадського діяча Михайла Борисовича Степаненка в контексті музично-культурного процесу України другої половини XX – початку XXI століття. Актуальність дисертаційного дослідження зумовлена: 1) необхідністю вивчення цінних надбань української музичної культури з метою збереження національної культурної спадщини як основи національної ідентичності, що є особливо важливим в умовах сучасних соціальних викликів; 2) осмислення вагомого внеску М. Степаненка в українську музично-культурну скарбницю, що є дотепер цілісно не дослідженим. Метою праці є систематизація фактичних даних, пов'язаних із творчою постаттю М. Степаненка та введення до наукового

обігу невідомих матеріалів; вивчення творчої особистості діяча в її багатогранності й водночас цілісності; осмислення його ролі в українському музично-культурному процесі другої половини XX – початку XXI століття. Для дослідження представленої проблематики охоплено різноаспектну джерельну базу: наукові музикознавчі праці М. Степаненка, джерелознавчий доробок дослідника, друковані нотні видання, звукові джерела, архівні, зокрема фотоматеріали, авторські інтерв'ю про М. Степаненка з Г. Саськом та Т. Невінчаною. Теоретичну базу дослідження склали роботи з історії української музичної культури, присвячені другій половині XX – початку XXI століття, фортепіанному мистецтву цього періоду, музичній біографістиці та персоналістиці, проблемі універсальності творчої особистості, сучасному музичному життю в Україні, українській духовній музиці, публікації, присвячені М. Степаненку тощо. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що в ньому вперше зібрано, систематизовано та вивчено різнопрофільну джерельну базу для цілісного дослідження творчої діяльності М. Степаненка (музикознавчі тексти, нотні, звукові та інші джерела, зокрема корпус архівних матеріалів), що водночас є важливою для вивчення історії українського фортепіанного мистецтва, музики XVII–XIX ст. Цілісно досліджено багатоаспектну діяльність М. Степаненка в контексті музично-культурного процесу другої половини XX – початку XXI ст. Проаналізовано його музикознавчі праці, узагальнено відкриття у сфері джерелознавства та реставрації раніше не відомих музичній громадськості музичних творів XVII–XIX ст., внесок у відновлення скарбниці української музичної культури, осмислено напрацювання науковця у зв'язку з основними тенденціями розвитку українського музикознавства другої половини XX – початку XXI ст. Цілісно вивчено та систематизовано різножанровий композиторський доробок М. Степаненка. Значною мірою на основі архівних матеріалів реконструйовано виконавський аспект творчої діяльності митця та осмислено його у зв'язках із науково-пошуковою роботою дослідника. На базі архіву НМАУ та особистих інтерв'ю реконструйовано деякі характерні риси педагогічної роботи та виявлено її зв'язки з музикознавчими напрацюваннями М. Степаненка. Теоретичне значення результатів проведеного дослідження полягає в тому, що його матеріали й висновки можуть бути використані в наукових працях про окремих творчих персоналій і збагатять інструментарій та емпіричну базу музичної біографістики. Здійснені в роботі напрацювання також можуть бути залучені до вивчення фортепіанного та, ширше, клавірного мистецтва, музичної освіти, концертного життя, музичної дискографії. Отримані висновки та джерельні матеріали пропонованого дослідження можна застосовувати при підготовці фундаментальних багатотомних академічних музично-історичних та музично-енциклопедичних праць, а саме: «Історії української музики» та «Української музичної енциклопедії». Практичне значення дисертації полягає в можливості використання отриманих результатів дослідження в навчальних курсах: «Історія української музики», «Історія та теорія виконавського (фортепіанного) мистецтва», «Історія українського музикознавства» у вищих і середніх спеціальних музичних навчальних закладах; у виконавській, педагогічній практиці у класі фортепіано; при підготовці підручників і посібників із музикознавства, бібліографічних довідників, присвячених персоналіям українських митців і науковців.

2. This dissertation is a comprehensive study of the multifaceted creative personality of Mykhailo Borysovych Stepanenko – a musicologist, pianist, educator, and musical and civic activist – in the context of Ukraine's musical and cultural development during the second half of the 20th century and the early 21st century. The relevance of this dissertation stems from: 1) the need to study the valuable achievements of Ukrainian musical culture with the aim of preserving the national cultural heritage as the foundation of national identity, which is particularly important in the context of contemporary social challenges; 2) the need to comprehend M. Stepanenko's significant contribution to the Ukrainian musical and cultural heritage, which has not yet been comprehensively studied. The aim of this work is to systematize factual data related to the creative figure of M. Stepanenko and to introduce previously unknown materials into scholarly discourse; to study the artist's creative personality in all its multifacetedness and, at the same time, integrity; to analyze his role in the Ukrainian musical and cultural process of the second half of the 20th century and the early 21st century. To examine the issues presented, a multifaceted source base was utilized: scholarly musicological works by M. Stepanenko, the researcher's contributions to source studies, printed sheet music, audio sources, archival materials – including photographic materials – and author interviews about M. Stepanenko with H. Sasko and T. Nevinchana. The theoretical foundation of the study consists

of works on the history of Ukrainian musical culture covering the second half of the 20th century and the early 21st century, piano art of that period, musical biography and personal studies, the problem of universalism in the creative personality, contemporary musical life in Ukraine, Ukrainian sacred music, and publications dedicated to M. Stepanenko, among other sources. The scientific novelty of this study lies in the fact that, for the first time, it has compiled, systematized, and analyzed a diverse range of sources for a comprehensive study of M. Stepanenko's creative work (musicological texts, sheet music, audio recordings, and other sources, including a corpus of archival materials), which is also important for studying the history of Ukrainian piano art and music of the 17th–19th centuries. A comprehensive study has been conducted of the multifaceted work of M. Stepanenko in the context of the musical and cultural process of the second half of the 20th – early 21st centuries. His musicological works have been analyzed, and his discoveries in the field of source studies and the restoration of musical works previously unknown to the public, his contribution to the restoration of the treasury of Ukrainian musical culture, and the scholar's achievements have been interpreted in light of the main trends in the development of Ukrainian musicology in the second half of the 20th and early 21st centuries. M. Stepanenko's diverse compositional oeuvre has been comprehensively studied and systematized. Largely based on archival materials, the performance aspect of the artist's creative activity has been reconstructed and examined in relation to the researcher's scholarly work. Based on the archives of the National Music Academy of Ukraine and personal interviews, certain characteristic features of his pedagogical work have been reconstructed, and its connections to M. Stepanenko's musicological contributions have been identified. The theoretical significance of the findings of this study lies in the fact that its materials and conclusions can be used in scholarly works on individual creative figures and will enrich the toolkit and empirical basis of musical biography. The findings presented in this work can also be applied to the study of piano and, more broadly, keyboard art, music education, concert life, and music discography. The findings and source materials from this study can be applied in the preparation of fundamental, multi-volume academic works on music history and music encyclopedias, namely: *History of Ukrainian Music* and the *Ukrainian Music Encyclopedia*. The practical significance of this dissertation lies in the possibility of applying the research findings in the following courses: "History of Ukrainian Music," "History and Theory of Performance (Piano) Art," and "History of Ukrainian Musicology" at higher and secondary specialized music educational institutions; in performance and teaching practice in piano classes; in the preparation of textbooks and manuals on musicology, as well as bibliographic reference works dedicated to Ukrainian artists and scholars.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Кислюк, А. (2024). Лисенкіана в дослідженнях Михайла Степаненка в її зв'язках із музикознавчою традицією та сучасними дослідженнями творчості митця. Народна творчість та етнологія, 2 (402), 87–94. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/88-1-22> URL: <https://nte.etnolog.org.ua/2024-rik/2/2762-trybuna-molodoho-doslidnyka/5642-lysenkiana-v-doslidzhenniakh-mykhaila-stepanenka-v-ii-zv'iazkakh-iz-muzykoznavchoiu-tradytsiieiu-ta-suchasnymy-doslidzhenniamy-tvorchosti-myttsia>
- 2. Кислюк, А. (2025). Музика долисенківського періоду в дослідженнях Михайла Степаненка. Народна творчість та етнологія, 1 (405), 95–103. DOI <https://doi.org/10.15407/nte2025.01.095> URL: <https://nte.etnolog.org.ua/2025-rik/1/2804-trybuna-molodoho-doslidnyka/5760-muzyka-dolysenkivskoho-periodu-v-doslidzhenniakh-mykhaila-stepanenka>

- 3. Кислюк, А. (2025). «Відлуння Літургії» Михайла Степаненка: інтерпретація української духовної хорової традиції. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 88, том 1, Мистецтвознавство, 154–162. DOI <https://doi.org/10.15407/nte2024.02.087> URL: <https://aphn-journal.in.ua/88-1-2025>
- 1. Кислюк, А. (2023). Музична реставрація Михайла Степаненка. Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine, Ed. 7, 9–10 februarie 2023, Chișinău. Iași – Chișinău-Lviv: 2023, Ediția 7, pp. 251–252. ISSN 2558 – 894X. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/178834
- 2. Кислюк, А. (2024). Музыка в европейському контексті в працях Михайла Степаненка. Slovensko-ukrajinské vzťahy v oblasti jazyka, literatúry a kultúry na Slovensku a v stredoeurópskom priestore [print] : 70 rokov prešovskej ukrajínistiky na Slovensku / Kredátusová, Jarmila [Zostavovateľ, editor] ; Merzová, Radana [Recenzent] ; Kravčenko, Ludmyla O. [Recenzent]. Prešov : Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2024. S. 479–491.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Немкович Олена Миколаївна

2. Olena Nemkovych

Кваліфікація: д.мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0006-5720

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417006

Місцезнаходження: вул. Грушевського, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дугіна Тетяна Євгеніївна

2. Tetyana E. Dugina

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київська муніципальна академія музики імені Р.М. Глієра

Код за ЄДРПОУ: 02214923

Місцезнаходження: вул. Л. Толстого, Київ, 01032, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Маркова Олена Миколаївна

2. Olena Markova

Кваліфікація: д.мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4711-9538

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Горбунова Ірина Валеріївна

2. Iryna V. Gorbunova

Кваліфікація: к. мист., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6302-4366

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417006

Місцезнаходження: вул. Грушевського, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Богданова-Дашак Ірина Вікторівна

2. Iryna V. Bohdanova-Dashak

Кваліфікація: к. мист., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9608-0169

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології
ім. М. Т. Рильського Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417006

Місцезнаходження: вул. Грушевського, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Єфремова Людмила Олександрівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Єфремова Людмила Олександрівна

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Бех Катерина Миколаївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна